

kirjaamo.mmm@gov.fi
Asianumero: VN/24498/2026

**Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry:n ja Koillis-Savon luonnonystävät ry:n lausunto
hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi metsästyslain 90 §:n ja riistahallintolain
31 §:n muuttamisesta**

Yleinen kanta

Pidämme Hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi metsästyslain 90 §:n ja riistahallintolain 31 §:n muuttamisesta huolestuttavana esimerkkinä siitä kehityssuuntauksesta, jossa kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja muutoksenhakuoikeuksia pyritään rajaamaan luontoa ja ympäristöä koskevassa päätöksenteossa.

Pidämme tärkeänä, että suurpetoja koskevat päätökset perustuvat ajantasaiseen ja riittävään tietoon sekä että niiden lainmukaisuus voidaan tarvittaessa saattaa riippumattoman tuomioistuimen arvioitavaksi. Muutoksenhaun ja väliaikaisen oikeussuojan toimivuutta ei tulisi heikentää tavoittelemalla ensisijaisesti valitusten määrän vähentämistä tai metsästyspäätösten nopeampaa täytäntöönpanoa.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutoksia sekä järjestöjen valitusoikeuteen että täytäntöönpanokiellon harkintaan. Näiden muutosten vaikutuksia on arvioitava yhdessä: jos valitusoikeutta rajataan ja samalla täytäntöönpanokiellojen harkintaa ohjataan luvan päämäärän suuntaan, oikeussuojan kokonaisuus voi käytännössä kaventua enemmän kuin kumpikaan muutos yksinään antaisi ymmärtää.

Metsästyslain 90 §: järjestöjen valitusoikeuden edellytykset

Ehdotettu vaatimus vähintään kolmen vuoden rekisteröintiajasta sekä toiminnallisesta yhteydestä päätöksen vaikutusalueeseen rajaa valitusoikeutta. Lakiteksti ei kuitenkaan määrittele riittävän selvästi, mitä toiminnallisella yhteydellä tarkoitetaan tai millainen toiminta osoittaa sen. Perusteluissa annetaan esimerkkejä käytännön toiminnasta, mutta tällaiset esimerkit eivät saisi muodostua tyhjentäväksi luetteloksi tai ohjata arviointia vain tietynlaiseen vapaaehtoistyöhön. Esitetyn kaltainen toiminnallinen yhteys voi olla Århusin sopimuksen vastainen.

Alueellista yhteyttä voivat nähdäksemme osoittaa esimerkiksi suurpetojen ja niiden elinalueiden seuranta, kuolleisuutta koskevan tiedon kokoaminen, tutkimusyhteistyö, lausuntojen antaminen, paikalliseen päätöksentekoon ja tilaisuuksiin osallistuminen sekä

lisäksi muu suunnitelmallinen luonnonsuojelutyö. Näiden merkitys tulisi arvioida asiallisesti ja yhdenmukaisin perustein. Tosiasiallisesti toiminnaksi ei pidä rajata nimenomaan suurpetoasioissa toimimista, sillä joillain alueilla suurpetokysymykset eivät välttämättä ole olleet aikaisemmin ajankohtaisia, jolloin asiaan kohdistuvaa toimintaakaan ei ole ollut. Tosiasiallisesti toiminnaksi on siten katsottava kaikki aktiivinen, paikallinen tai alueellinen luonnonsuojelutyö.

Lakitekstin mukaan riittäisi, että yhteisö on ollut rekisteröitynä kolme vuotta ennen valitusta. Perusteluissa sen sijaan puhutaan vakiintuneesta ja tosiasiallisesta toiminnasta sekä siitä, ettei yksittäinen tai vähäinen toiminta riitä. Jos tarkoituksena on edellyttää aktiivista toimintaa koko kolmen vuoden ajalta tai toiminnan alkamista ennen asian vireilletuloa, tästä tulisi säätää selkeästi. Valitusoikeuden edellytysten pitää olla ennakoitavia sekä yhteisöille että tuomioistuimille.

Arvioinnissa tulisi huomioida myös se, että lajien reviirit ja toimenpiteiden vaikutukset eivät välttämättä rajaudu hallinnollisiin alueisiin. Yhteisön tosiasiallista yhteyttä päätöksen vaikutusalueeseen ei siksi tulisi ratkaista yksinomaan kotipaikan, sääntöihin merkityn toimialueen tai yksittäisten paikallisten toimenpiteiden perusteella.

Riistahallintolain 31 §: täytäntöönpanokiellon harkinta

Tuomioistuimelle tulee jäädä todellinen mahdollisuus määrätä täytäntöönpanokielto, kun se on oikeussuojan tai suojeltavan lajin kannalta tarpeen. Esitysluonnoksessa todetaan, ettei uusi säännös rajoittaisi tuomioistuimen toimivaltaa. Samalla säännöksen tarkoituksena on vaikuttaa harkinnan painotuksiin. Tämän vuoksi olisi tärkeää varmistaa, ettei uusi muotoilu käytännössä johda siihen, että luvan päämäärä saa automaattisen etusijan tai että täytäntöönpanokielto edellyttää käytännössä jo pääasian lopullista ratkaisemista.

Suotuisan suojelutason arvio ei saisi perustua vain koko maan tai muun laajan alueen yleiseen kantatilanteeseen. Päätöksen biologisia vaikutuksia tulisi arvioida myös siinä mittakaavassa, jossa ne tosiasiaissa ilmenevät. Esimerkiksi suden kohdalla tämä voi edellyttää paikallisen kannan ja lauman tilanteen, lisääntymisen kannalta merkityksellisten yksilöiden sekä alueen muun tunnetun kuolleisuuden huomioon ottamista. Arviossa tulisi tuoda esiin myös tiedon epävarmuus ja se, mitä vaikutuksista ei pystytä luotettavasti selvittämään.

Väliaikaista oikeussuojaa koskeva ratkaisu tehdään usein kiireessä. Siksi täytäntöönpanokiellon harkinnassa ei tulisi olettaa, että yleinen kanta-arvio tai kiintiöpäätöksen taustalla oleva aineisto yksin ratkaisee yksittäisen päätöksen vaikutukset. Jos biologisia vaikutuksia koskeva tieto on puutteellista tai epävarmaa, tuomioistuimella tulee säilyä mahdollisuus estää peruuttamattomat vaikutukset asian käsittelyn ajaksi.

Esityksen soveltamisalan rajaus

Esityksen vaikutuksia arvioitaessa on erotettava toisistaan 41 §:n poikkeuslupapäätökset, 41 b §:n ilmoitusmenettely sekä ministeriön vuosittaiset kiintiöasetukset. Ehdotettu muutos

koskee kahta ensin mainittua, mutta ei tuo muutoksenhakua itse kiintiöasetukseen. Tämä rajausta tulisi todeta selvästi, eikä esitystä tulisi pitää koko kiintiömetsästyksen muutoksenhakua koskevana ratkaisuna.

Ehdotukset

1. Metsästyslain 90 §:ssä pitää määritellä selkeästi, miten yhteisön tosiasiallista toimintaa ja toiminnallista yhteyttä alueeseen arvioidaan.
2. Valitusoikeuden arviointi ei rajaudu tietynlaiseen käytännön vapaaehtoistyöhön, vaan tosiasialliseksi toiminnaksi on katsottava myös muu kuin suurpetoihin keskittyvä paikallinen tai alueellinen luonnon- ja ympäristönsuojelutyö.
3. Riistahallintolain 31 § pitää turvata tuomioistuimelle riittävä tapauskohtaisen harkintavalta ja mahdollisuus tehokkaaseen väliaikaiseen oikeussuojaan.
4. Täytäntöönpanokiellon yhteydessä tehtävässä biologisessa arvioinnissa tarkastellaan myös paikallista kantaa ja laumaa, kumulatiivista kuolleisuutta sekä käytettävissä olevan tiedon epävarmuutta.

Allekirjoitukset

KUOPIOSSA 19.10.2026

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry

Timo Koskinen
Puheenjohtaja

Jarmo Yliluoma
Varapuheenjohtaja

KAHVILLA 19.10.2026

Koillis-Savon luonnonystävät ry

Heikki Ranta
Puheenjohtaja